

Del segle XIX a l'escola

EINES Els experts reclamen uns centres oberts on es potencii l'ús de la tecnologia i l'educació emocional

ALERTA Fan una crida a fer un ús racional i coherent de la innovació

Raül Garcia i Aranzueque
BARCELONA

La posada en marxa, aquest curs, de la llei Wert va posar en guàrdia molts mestres i pedagogs, que veien en la norma una amenaça a la línia de modernitat pedagògica de molts centres. Al mateix temps, però, la irrupció de l'enèsima reforma educativa ha tingut la virtut de revifar el debat sobre el model d'escola que es vol per al futur.

Aquest era el tema de debat de la jornada *Com aprendran els nens del futur?* organitzat recentment per l'Ateneu Barcelonès i l'Obra Social de La Caixa, que va comptar amb la participació del filòsof i pedagog José Antonio Marina, el catedràtic de didàctica i organització educativa a la Universitat de Barcelona, Francesc Imbernon, i l'especialista en tecnologia educativa Héctor Ruiz.

Els tres experts van coincidir a dir que el model d'escola actual necessita una sacsejada important. "L'estructura escolar actual és del segle XIX", va assegurar Imbernon, que va posar com a exemple l'estructura arquitectònica dels centres educatius "amb passadissos i cel·les, com els manicomis i les presons". "Venim d'un model industrial que no ens serveix per a la innovació", va assegurar Imbernon.

En el mateix sentit es va expressar Héctor Ruiz. "Estem vivint una revolució superior a la impremta perquè internet ha can-

viat la manera de relacionar-nos amb el coneixement", va dir. Ruiz lamenta que, tot i que la majoria de la població "fa servir les noves tecnologies en tots els aspectes de la vida, aquestes són poc presents a les escoles". El decalcatge entre el món actual i l'escola és tan gran –sosté Ruiz– que "un professor de fa 200 anys no tindria gaires problemes per fer la seva feina amb un guix, mentre que un cirurgià no se'n sortiria".

"Vivim en un món d'entorns ràpids, d'aprenentatge continu", va certificar José Antonio Marina, "i els processos d'aprenentatge han de ser més eficients." Al seu parer, per treure profit de la tecnologia a l'escola, la clau està a distingir "què es pot guardar al cervell i què a l'ordinador" sense oblidar una premissa: que "un ruc connectat a internet continua sent un ruc".

L'ús de la tecnologia és clau a l'hora de pensar com ha de ser l'escola del futur, però el canvi de xip que reivindiquen els experts va molt més enllà. "En els propers anys hi haurà canvis profunds en la metodologia", vaticina Enric Roca, pedagog coordinador d'Edu21: "Els centres tindran espais polivalents en lloc d'espais tancats per especialitats i treballaran per projectes interdisciplinaris. Els docents aprofitaran el *software* educatiu per personalitzar l'aprenentatge i duran a terme un treball clínic semblant al dels metges: es reuniran cada dia per avaluar la situació

Estudiants d'ESO fent ioga a l'institut escola Jacint Verdaguer de Sant Sadurn d'Anoia ■ JUANMA RAMOS

Les frases

“Els millors professors han de ser als centres amb més necessitats”

Enric Roca
PEDAGOG I DIRECTOR D'EDU21

dels estudiants, faran propostes concretes per a la jornada i duran a terme un acompanyament intens dels alumnes perquè tindrán un coneixement profund de les seves famílies i entorn adquirit al llarg

“Els valors són fonamentals, la matèria ja és a internet”

Francesc Imbernon
CATEDRÀTIC DE DIDÀCTICA I ORGANITZACIÓ EDUCATIVA UB

dels anys”. De fet, explica Roca, ja hi ha molts centres al món que posen en pràctica alguns d'aquests mètodes, encara que no siguin tots alhora.

Mentre aquest model d'escola ideal no arriba o

es dona només en pocs casos experimentals, l'important, coincideixen a dir els experts, és engregar les innovacions amb criteri. L'ús de la tecnologia n'és un exemple paradigmàtic. "Abans, els mestres ens donaven una maleta de coneixement perquè sortíssim preparats. Ara, el coneixement el tenim a l'abast i del que es tracta és de desenvolupar competències per sortir-se'n a la vida. Ara bé: si ensenyem el mateix, cal la tecnologia?", qüestiona Ruiz.

Precisament per sortir-se'n a la vida, com demana

Ruiz, Marina reivindica potenciar a l'escola les "emocions i les virtuts ètiques". Podem aprendre a ser valents, creatius, seductors", afirma Marina, "però cal entrenament".

I per acabar de quadrar el cercle, els especialistes demanen coherència: "No es pot ensenyar per competències i avaluar per memòria", avisa Imbernon davant el risc d'acabar fent el que s'ha fet tota la vida, que és el més còmode, però del tot incompatible amb el canvi de xip que es necessita per construir l'escola del futur. ■

del futur

Innovació a la xarxa per a docents

Les moltes experiències innovadores que duen a terme les escoles i instituts catalans estan recollides al web del Departament d'Ensenyament, que les aplega perquè els docents puguin veure-les i fer intercanvis d'experiències. "A Catalunya tenim una gran tradició d'innovació pedagògica i hi ha moltes experiències i molt bones", assegura Carme Ortoll, directora general d'Infantíl i Primària. Ortoll explica que el departament recull les pràctiques

educatives de referència dels centres a través de la Inspecció i els Centres de Recursos Pedagògics (CRP), aquestes iniciatives es porten al Centre de Suport a la Innovació i la Recerca Educativa (CESIRE), que les valida i, posteriorment, s'incorporen a la xarxa Xtec d'Ensenyament. Ortoll creu que seria "desitjable que molts centres més fossin connectats" dels recursos que tenen a l'abast i recorda que tot plegat es fa per "afavorir l'èxit educatiu".

Estudiants d'ESO de l'institut escola Jacint Verdaguer de Sant Sadurn d'Anoia en una sessió de lectura ■ JUANMA RAMOS

Ioga i robots al passadís de l'"insti"

PLA • El Jacint Verdaguer de Sant Sadurn d'Anoia duu a terme un projecte pedagògic innovador **MÈTODE** • El centre fa servir l'aprenentatge basat en problemes **EINES** • Potencia l'ús de la tecnologia i treballa les emocions

R.G.A.
SANT SADURNI D'ANOIA

Un grup d'estudiants d'ESO llegeixen escarxofats al sofà, com si fossin a casa. Però no hi són. Són a l'institut escola Jacint Verdaguer de Sant Sadurn d'Anoia, un centre de referència en innovació. "Quan llegeixes, ho fas en un lloc còmode, en un entorn agradable i no assegut en una cadira al davant d'una taula, oi?", comenta el director del centre, Josep Maria Esteve. El professor no fa de vigilant, també llegeix un llibre. "És clar, l'exemple és molt important", diu Esteve.

A pocs metres, mitja dotzena d'alumnes de segon d'ESO fan ioga en una sala polivalent: amb unes prestatgeries amb llibres que fan de petita biblioteca i prou espai sense mobles perquè els estudiants hi posin una flassada a terra, s'hi asseguin i es relaxin per fer aquesta assignatura optativa. El treball de les emocions, explica Esteve, és una de les potes principals del centre. A primària, els estudiants fan cinesiologia, que és l'es-

tudi del moviment humà i s'aplica amb finalitats terapèutiques; a secundària, ioga, i l'escola potencia el treball de les emocions en totes les matèries, especialment, en les àrees artístiques i musicals.

L'altre gran senyal d'identitat del centre és la tecnologia. Ja fa temps que han integrat en l'aprenentatge quotidià els ordinadors i les tauletes i, caminant pels passadissos del centre, pots ensopagar amb un cromà on els alumnes fan muntatges audiovisuals o amb una cinta adhesiva enganxada a terra que resulta ser el circuit per on passen els ginys que fabriquen els alumnes del taller de robòtica.

L'objectiu de tot plegat és, com en tots els centres, l'èxit dels alumnes i el que els diferencia, les eines triades per assolir-lo. "Nosaltres hem escollit l'aprenentatge basat en problemes per complir els objectius, un mètode en què els mestres fan un acompanyament dels estudiants en lloc de donar les respostes", explica el director.

Un exemple: a l'ESO, els estudiants han de desenvolupar un projecte que consisteix a arribar a final de mes. Per aconseguir-

ho, han de pensar de què volen treballar, quant cobraran, on viuran, quines despeses i ingressos tindran, treballar-ho a través d'un programa informàtic i assolir els objectius. "Es tracta de fer projectes transversals -diu Esteve- i, després, ja posarem les notes per assignatures."

Un projecte d'aquestes característiques suposa una feina de preparació per als docents, explica el director, que admet que no tot-horn està disposat a assumir-la, menys encara en èpoques de restriccions pressupostàries. "Amb les retallades, hi ha més cansament, perquè amb menys gent es fan els mateixos esforços -lamentava Esteve- i això no és sostenible."

És sostenible econòmicament aquest model d'escola? "Vam haver d'invertir molts diners en tecnologia al principi, que vam treure dels premis guanyats pel centre. Ara, només hem de gastar en la renovació", respon Esteve, ferm defensor de l'escola innovadora. Els resultats de les avaluacions de sisè de primària i de quart d'ESO, molt per sobre de la mitjana, afirma, l'avalen. ■